

Nr 105

**Kungl. Maj:ts proposition angående begränsning av viss kronans fordran;
given Stockholms slott den 23 mars 1973.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. STRÄNG

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås att kronans skattefordran på K. E. Johnssons dödsbo, Hyltebruk, begränsas på visst sätt.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 23 mars 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *begränsning av viss kronans fordran* och anför.

Inledning

Hemmansägaren K. E. Johnsson, Hyltebruk, avled år 1951 och hans hustru år 1960. Delägare i dödsbona efter makarna var deras fem barn, däribland Albert Johnsson och Georg Johnsson, Hyltebruk. Dödsbona avträdde år 1961 till förvaltning av boutredningsman.

Den huvudsakliga tillgången i K. E. Johnssons dödsbo utgjordes av en fastighet. Från fastigheten lät boutredningsmannen sälja skog för 208 300 kr. Tillgångarna i dödsbona fördelades därefter mellan delägarna genom skiften åren 1962 och 1963. Dödsbodelägarnas arvslotter uppgick för envar till sammanlagt ca 70 000 kr. I samband med slutskiftet meddelade boutredningsmannen dödsbodelägarna skriftligen att skogsförsäljningen var skattefri och att inkomst därav ej skulle deklarerars. Boutredningsmannen avled under år 1963.

Genom beslut i juni 1964 taxerade prövningsnämnden i Jönköpings län på yrkande av taxeringsintendenten dödsboet efter K. E. Johnsson för år 1963 på grund av skogsförsäljningen för en inkomst av 189 700 kr. Dödsboet överklagade taxeringen hos kammarrätten och sedermera hos regeringsrätten med yrkande att inte bli beskattat för inkomsten av skogsförsäljningen. Taxeringarna lämnades emellertid utan ändring.

Dödsboet påfördes på grund av taxeringen skatt med 125 767 kr. Sedan dödsboet visat sig sakna tillgångar till betalning av skatten försattes boet i konkurs. Såsom ende fordringsägare bevakade kronan i konkursen 130 798 kr., varav 125 767 kr. i skatt och 5 031 kr. i restavgifter.

På yrkande av konkursboet förordnade Östbo och Västbo häradsrätt genom dom den 30 september 1970 om partiell återgång av arvskiftet och förpliktade dödsbodelägarna att till konkursboet utge vardera (1/5

av 130 798 =) 26 159 kr. 60 öre av vad de uppburit vid arvskiftet. I domen förordnades vidare bl. a. att konkursboet ägde föra talan mot dödsbodelägarna om uttagande av ytterligare belöpp till fyllande av brist hos någon av dem inom ramen för vad envar uppburit. Dödsbodelägarna överklagade domen. Göta hovrätt fastställde häradsrättens dom. Högsta domstolen meddelade ej prövningstillstånd. Dödsbodelägarna förpliktades i processerna att solidariskt ersätta konkursboet för rättegångskostnader med sammanlagt ca 10 000 kr.

För verkställighet av häradsrättens dom företogs i oktober och november 1970 utmättningsförrättningar hos dödsbodelägarna. Hos Albert Johnsson och Georg Johnsson utmättes huvudsakligen fast egendom. Hos en tredje dödsbodelägare utmättes lös egendom till ett värde av ca 3 800 kr. Övriga dödsbodelägare befanns sakna utmättningsbara tillgångar.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 december 1972 har Albert Johnsson och Georg Johnsson ansökt om befrielse från eller begränsning av dels den betalningsskyldighet för täckande av konkursboets skatteskuld som ålagts dem genom nämnda domar, dels den ytterligare betalningsskyldighet i samma hänseende som framdeles kan komma att åläggas dem. Som skäl för sin ansökan har sökandena bl. a. anfört. Då boutredningsmannen avvecklade dödsboet beaktade han inte på ett från dödsbodelägarnas synpunkt tillbörligt sätt de skatterättsliga regler, som gällde vid tiden för boutredningen. Dessa regler innebar att dödsbo med väsentlig tillgång i fastighet med skog kunde avvecklas utan skattemässiga konsekvenser genom skifte av avverkningsrätter och eventuell skogsförsäljning först efter sådant skifte. Sökandena har vidare framhållit att rätten vid val av boutredningsman frångått flertalet dödsbodelägars önskan att till utredningsman skulle förordnas advokat.

Departementschefen

Av det tidigare anförda framgår att sökandena jämte tre andra dödsbodelägare vid arvskiftet vardera erhållit egendom till ett värde av ca 70 000 kr. Genom dom har envar av dem förpliktats återbära tillgångar till ett värde av 26 159 kr. 60 öre för täckande av boets skatteskuld på 130 798 kr. Skatteskulden har uppkommit genom boutredningsmannens åtgärd att låta försälja skog från dödsboets fastighet före arvskiftet och sedan inte beakta skatteskulden vid skiftet. Vid utmättningsförrättningar hos de fem delägarna har konstaterats att i huvudsak endast sökandena har utmättningsbara tillgångar. Med hänsyn till att dödsbodelägare i ett fall som detta är skyldig att fylla brist hos någon av dem inom ramen för vad han uppburit riskerar sökandena att få svara för i stort sett boets hela skatteskuld. Härtill kommer att de ensamma kan få bära

ansvaret för rättegångskostnaderna och övriga kostnader som uppkommit i sammanhanget. Det belopp som envar av dem sålunda kan förpliktas utge kan komma att överstiga värdet av deras lotter vid arvs-skiftet. Sökandena är 70 respektive 72 år gamla och lever under relativt knappa ekonomiska förhållanden. Sålunda utgörs deras huvudsakliga inkomster av folkpension och de har inte skattepliktiga förmögenheter.

Omständigheterna i ärendet är enligt min mening sådana att det framstår som obilligt att göra gällande sökandenas skyldighet att fylla brist hos de andra delägarna för att kronans fordran på skatt hos konkursboet skall kunna tillgodoses. Jag anser att envar av dödsbodelägarna bör svara för endast den andel av boets skatteskuld som efter huvudtalet belöper på honom. Detta resultat torde endast kunna åstadkommas genom att kronan inte gör gällande sin fordran på skatt hos konkursboet i den mån dödsbodelägarnas fyllnadsplikt behöver tas i anspråk. Dödsbodelägarnas återbäringsskyldighet för täckande av konkursboets skatteskuld skulle därigenom begränsas till ett belopp av 26 159 kr. 60 öre för envar av dem.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att medge att kronans fordran på skatt och restavgifter hos dödsboets efter K. E. Johnsson konkursbo på grund av dödsboets taxering år 1963 inte görs gällande i den mån dödsbodelägarnas fyllnadsplikt behöver tas i anspråk för betalning av skatten.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllenstein